

A Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság Budapesten, a 2016. június 14. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta és 2016. június 20. napján kihirdette a következő

### **ítéletet:**

A hűtlen kezelés büntette miatt az I. r. vádlott és társa ellen indult büntetőügyben a másodfellebbezéseket elbírálv a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2015. év november hó 19. napján kelt 23.Bf.10.062/2015/5. számú ítéletét megváltoztatja.

I. r. vádlottat a hűtlen kezelés büntettének [1978. évi IV. tv. 319. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés b) pont],

II. r. vádlottat a felbujtóként elkövetett hűtlen kezelés büntettének [1978. évi IV. tv. 319. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés b) pont] vádja alól **felmenti.**

A személyi igazolványokról szóló megállapítás érintetlenül hagyása mellett a vagyonek Kobzás elrendelését mellőzi.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

### **I n d o k o l á s**

A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2014. év február hó 28. napján kihirdetett 105.B.13.367/2013/14. számú ítéletével I. r. vádlottat az ellene jelentős vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntette [1978. évi IV. törvény 319. § (1) bekezdés, (3) bekezdés b/ pont] miatt és II. r. vádlottat az ellene felbujtóként elkövetett jelentős vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntette [1978. évi IV. törvény 319. § (1) bekezdés, (3) bekezdés b/ pont] miatt emelt vád alól - bűncselekmény hiányában - felmentette.

Az elsőfokú ítélet ellen - amelyet I. r. és II. r. vádlott, valamint védőik tudomásul vettek - az ügyész jelentett be fellebbezést mindkét vádlott terhére, bűnösségük megállapítása és büntetés kiszabása érdekében.

A másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék a 2015. év november hó 19. napján kihirdetett 23.Bf.10.062/2015/5. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és mindkét vádlottat bűnösnek mondta ki hűtlen kezelés büntettében [2012. év C. törvény 376. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a/ pont], mely bűncselekményt II. r. vádlott bűnsegédként követett el.

Ezért I. r. vádlottat 2 év szabadságvesztésre és 300 napi tétel pénzbüntetésre ítélte azzal, hogy a pénzbüntetés egy napi tételének összegét 5.000,- forintban, a teljes összeget 1.500.000,- forint állapította meg. A szabadságvesztés végrehajtását 4 év próbaidőre felfüggesztette azzal, hogy azt végrehajtásának elrendelése esetén börtönben kell végrehajtani, és ebben az esetben a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontja a büntetés kétharmad részének kitöltését követő nap. Rendelkezett az elsőfokú bíróság a fentiek szerint kiszabott pénzbüntetés meg nem fizetése esetén annak szabadságvesztésre történő átváltoztatásáról.

II. r. vádlottat 1 évi, végrehajtásában 2 év 10 hónap próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztésre ítélte, amelyről megállapította, hogy azt végrehajtásának elrendelése esetén börtönben kell végrehajtani, és ez esetben a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontja a büntetés kétharmad részének kitöltését követő nap. Az ingatlan 65 %-os tulajdoni hányadára vagyonek Kobzást rendelt el.

Kijavította az elsőfokú bíróság által tévesen feltüntetett tárgyalási napokat, és rögzítette mindkét vádlott új személyi igazolványának számát.

A másodfokú bíróság ítélete ellen az ügyész mindkét vádlott terhére a büntetés súlyosításáért, börtönfokozatú végrehajtandó szabadságvesztés büntetés és közügyektől eltiltás mellékbüntetés kiszabásáért, míg I. r., valamint II. r. vádlottak és védőik bűncselekmény hiányában történő felmentésért jelentettek be másodfellebbezést.

A másodfokú bíróság ügydöntő határozatának rendelkező részében foglalt vagyonek Kobzás indokolása ellen írásos fellebbezést terjesztett elő a fellebbező.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a 2016. év február hó 1. napján kelt BF.1254/2012/4-III. számú átiratában az ügyészi fellebbezést mindkét vádlott vonatkozásában fenntartotta, ugyanakkor a vádlotti és védői fellebbezéseket nem tartotta megalapozottnak. Fellebbező fellebbezése vonatkozásában annak az álláspontjának adott hangot, hogy az nem jogosulttól származó fellebbezés, ennél fogva azt már korábban a másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszéknek kellett volna elutasítania a Be. 341. § (1) bekezdése alapján, figyelemmel a Be. 345. §-ában írtakra is.

A fellebbviteli főügyészség átiratában foglaltak szerint a másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék az elsőfokú ítélet felülbírálata során az elsőfokú bíróság által feltárt, és vizsgált releváns bizonyítékok felülmérlegelését nem eredményező módon, az elsőfokú bíróság által rögzített ítéleti, személyi és történeti tényállási részt mindkét vádlott tekintetében kiegészítette, pontosította a rendelkezésre álló bűnügyi iratok tartalma és nyilvános adatok alapján. A Fővárosi Törvényszék - a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség álláspontja szerint - indokolási kötelezettségének messzemenően eleget tett, az ítéletének indokolása logikus, a másodfokú bíróság ügydöntő határozata mentes a Be. 351. § (2) bekezdése szerinti megalapozatlansági okoktól, ennél fogva az a harmadfokú eljárásban felülbírálatra alkalmas. Az ügyészség álláspontja szerint a másodfokú bíróság a fellebbviteli eljárásban helyesbített tényállás alapján okszerű következtetést vont a vádlottak elkövetéskori tudattartalmára, szándékára - mint jogkérdésre - és azon keresztül bűnösségére.

A jogi minősítés körében a másodfokú bíróság részletesen indokolta az álláspontját, a kifejtettek törvényesek és aggálytalanok, ennél fogva a felmentést célzó védelmi fellebbezések a harmadfokú eljárásban nem vezethetnek eredményre.

A másodfokú bíróság helyesen alkalmazta az elbíráláskor hatályban lévő büntetőtörvénykönyv rendelkezéseit, mert azok összességükben enyhébb szankcionálást tesznek lehetővé mindkét vádlottra.

A szabadságvesztés büntetések alkalmazásával egyetértett a fellebbviteli főügyészség, azonban azoknak próbaidőre történő felfüggesztésével nem, mert álláspontja szerint a kiszabott büntetések nem alkalmasak a Btk. 79. §-ában meghatározott generál-és speciál preventív büntetési célok eléréséhez. Rámutatott, hogy állami vezetőként a honvédségi tulajdon, mint állami tulajdon terhére büntettet megvalósító, hivatali esküjükkal szembehelyezkedő, ezáltal magasabb fokú társadalomra veszélyességű vádlottakkal szemben a felhívott büntetési célok maradéktalan eléréséhez végrehajtandó szabadságvesztés büntetés kiszabása szükséges. A honvédelmi miniszterként vagyonkezelői kötelezettségét nem a társadalmi rendeltetésének megfelelően gyakorló I. r. vádlott és e tevékenységében őt kitartó szándékkal támogató közigazgatási államtitkár, a II. r. vádlott alkalmatlan megfelelni az állami vezetőkkel szemben támasztott magasabb fokú társadalmi, erkölcsi elvárásoknak, így méltatlanná váltak a közügyekben részvételre, ezért velük szemben e mellékbüntetést is alkalmazni szükséges.

Mindezek alapján a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség I. r. és II. r. vádlott büntetésének súlyosítását, velük szemben végrehajtandó szabadságvesztés kiszabását és közügyektől eltiltás alkalmazását indítványozta.

A bűnösséget megállapító másodfokú ítélet ellen bejelentett fellebbezését I. r. vádlott védője írásban is részletesen megindokolta.

Fellebbezésében kifejtette, hogy álláspontja szerint a Fővárosi Törvényszék másodfokú ítélete törvénysértő és megalapozatlan. Rámutatott, hogy a Fővárosi Törvényszék kritikátlanul elfogadta az elsőfokú ítélet ellen bejelentett ügyészi fellebbezésben foglaltakat, és nem vizsgálta meg érdemben a vádlottak védekezését. Nehezményezte továbbá, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által a vádlottak tudattartalmára és az általuk okozott vagyoni hátrányra tett megállapításokat mellőzte a tényállásból, és ehelyett olyanokat rögzített, amelyek alapján a terheltek büntetőjogi felelősségére tett megállapításokat. Ezeket a ténymegállapításokat egyfelől úgy jelölte meg, mint olyan adatokat, amelyek már a nyomozás során, illetve az elsőfokú bíróság számára is rendelkezésre álltak, tehát nem tett mást - legalábbis a másodfokú bíróság ítéletének indokolása szerint -, mint az iratok tartalma alapján helyesbítette, kiegészítette a történeti tényállást és ennek alapján vont le a helyes jogkövetkeztetést.

A védelem álláspontja szerint a másodfokú bíróság ítéletének indokolásából nem állapítható meg, hogy a Fővárosi Törvényszék hogyan következtetett a vádlottak elkövetéskori aktuális tudattartalmára, és ezzel elválaszthatatlan összefüggésben az általuk okozott vagyoni hátrányt érintően arra a megállapításra, hogy az elsőfokú bíróság téves jogkövetkeztetésen alapuló megállapításokat tett. A védői érvelés szerint az sem állapítható meg a másodfokú bíróság vádlottakat marasztaló ítéletéből, hogy az igen részletes és alapos tényállást megállapító elsőfokú bíróságnak miért volt helytelen a jogi következtetése, és miért helyes a másodfokú bíróság bűnösséget megállapító következtetése, minden bizonyítás felvétele nélkül.

I. r. vádlott védője a rendkívül részletes írásbeli fellebbezésében tételelesen kimutatta azokat a másodfokú bíróság által az elsőfokú bíróság ítéletéből mellőzött megállapításokat, amelyekre álláspontja szerint - erre vonatkozó objektív adatok, tények, bizonyítékok hiányában - nem lett volna lehetősége.

Ilyenként jelölte meg azt az elsőbírői megállapítást, amely szerint a bizonyítási eljárás során nem merült fel adat arra vonatkozóan, hogy a vádlottak bárkit befolyásoltak, fenyegettek, vagy

utasítottak volna, továbbá, hogy II. r. vádlott befolyásolta volna a minisztert, vagy más közreműködött. A fentiek ellenkezőjére a védő álláspontja szerint a büntetőeljárás során adat nem merült fel, és a fenti megállapítások nem mások, mint az elsőfokú bíróság által a tényekből levont okszerű következtetések, amelyek nagy jelentőséggel bírnak a vádlotti magatartások jogi értékelése során. A védő álláspontja szerint az elsőfokú bíróság által tett fenti megállapításokat nem mellőzni kellett volna a másodfokú bíróságnak, hanem ezek helyett más - ezzel ellentétes és a vádlottak bűnösségének irányába ható - ténymegállapításokat kellett volna rögzítenie, azonban erre nem volt lehetősége egyfelől azért, mert ilyenek az egész bizonyítási eljárás során nem merültek fel, másfelől pedig a másodfokú bíróság bizonyítás felvételét meg sem kísérelte.

Kifogásolta az I. r. vádlott védője továbbá azt a másodfokú bíróság által tett megállapítást is, hogy az alkalmazott jogszabályok értelmezése a bíróság feladata, ezért téves az az első bírói álláspont, amely szerint a tanúk e tekintetben tett állításainak jelentőséget tulajdonít. A védő kifejtette, hogy a lakás elidegenítési eljárásról a rendelkezésre álló adatok alapján megállapítható, hogy az egy hosszas és bonyolult jogi procedúra eredménye, ahol a miniszteri döntést több fős jogászai ügyosztály készíti elő. E körben nem hagyható figyelmen kívül, hogy a jogban jártas és több évtizedes gyakorlattal rendelkező dolgozók - akiknek szakmai munkája független a kormányváltásoktól - az adott ügyben az eljárást jogszerűnek ítélték meg, és ekként terjesztették elő javaslatukat a jogi végzettséggel nem rendelkező miniszter elé.

Támadta a védő a másodfokú ítéletnek azt a megállapítását is, amely szerint a lakásgazdálkodási érdekekkel ellentétes volt a határozatlan időre történő bérlet biztosítása, és túlmutatott II. r. vádlott közigazgatási államtitkári - és ebből kifolyólag korlátozott időre szóló - megbízásához fűződő szolgálati érdekeken. E vonatkozásban az I. r. vádlott védője kiemelte, hogy a fenti megállapítás nem veszi figyelembe azt a tény, hogy a közigazgatási államtitkári tisztség a tárgyi időszakban határozatlan idejű kinevezéssel jött létre, és a vádbeli időszakban nem volt előre látható, hogy később ezt a tisztséget egy törvénymódosítás megszünteti.

Kifejtette továbbá a védő, hogy álláspontja szerint a tényállási elemek közül ki kell rekeszteni azokat a jogi értékelést tartalmazó részeket, amelyek alátámasztják a téves marasztaló ítéletet. Rámutatott, hogy a vádiratban foglaltakhoz képest az első-, de még a másodfokú bíróság is azt állapította meg, hogy II. r. vádlott, mint kettős jogállású személy a katonai jogállása alapján jogosult volt a katonákra vonatkozó szabályok szerint lakásjuttatásra. Erre figyelemmel a másodfokon született marasztaló ítélet már nem a Hjt. és a 6/1994. HM rendelet tiltott alkalmazásán alapul, hanem azon, hogy a honvédelmi szabályokban meghatározott miniszteri hatáskör gyakorlása során az Áht. 97. § (1) bekezdésében meghatározott vagyonkezelői kötelezettségét megsértette. A jogsérelem a másodfokú ítélet szerint abban áll, hogy a fent megjelölt HM rendelet által biztosított mérlegelési jogkörét a jogszabály céljával ellentétesen, annak kijátszásával gyakorolta a miniszter, és annak valódi célja II. r. vádlott áron aluli lakáshoz juttatása volt. Ez a megállapítás a védői álláspont szerint iratellenes, mert erre vonatkozóan az egész eljárás során nem állt rendelkezésre bizonyíték.

Összefoglalóan tehát annak az álláspontjának adott hangot a védő, hogy a másodfokú bíróság indokolásából az derül ki, hogy a miniszter csak formálisan járt el jogszerűen, mert bár a jogszabályokban meghatározott hatáskörét gyakorolta, azonban döntése mégsem volt jogszerű, mert mérlegelési, értékelési tevékenységével követett el hűtlen kezelést. Ezzel összefüggésben annak a határozott álláspontjának adott hangot, hogy I. r. vádlott nem követte el a hűtlen kezelés büntettét, mert a kötelezettségszegés akkor szándékos, ha az elkövető tudja, hogy őt milyen meghatározott - mérlegelést nem tűrő - köteletség terheli, és felismeri, hogy magatartása folytán vagyoni hátrány

keletkezhet, amely következményt kívánja, vagy abba belenyugszik (BH1999.287. számú eseti döntés I. pont). Figyelemmel arra, hogy a jelen ügyben I. r. vádlott minden döntése jogszabályban meghatározott mérlegelési jog eredményeként és alkalmazásával született, ezért fogalmilag kizárt a mérlegelést nem tűrő kötelezettség megszegése.

A védő fellebbezésének indokolásában aláhúzta, hogy az Áht. 97. §-ának (1) bekezdése értelmében nem vitatható, hogy a miniszter a vagyonkezelői kötelezettség alanya. Ebbéli minőségében felelős az államháztartás részét képező vagyon rendeltetésszerű igénybevételeért. Ugyanakkor a katonákra vonatkozó lakásügyi szabályok, a lakásjuttatási rendszer valamennyi szabálya kivételt jelent a miniszter vagyonmegőrzési kötelezettsége alól. Az egész eljárás lényege éppen az, hogy a hivatásos állományú katonák kedvezményesen jussanak lakáshoz. Ebből pedig az következik, hogy a katonák a hatályos lakásjuttatási rendszerrel állami többlettámogatáshoz jutnak, amelynek meg van az ún. szolgálati érdekekben kifejeződő érdeme. Miután minden egyes lakásjuttatási döntés vagyonvesztést (vagyonhiányt) eredményez, a vagyonvesztés (vagyonhiány) nem jogellenes mérlegelési tevékenység eredménye.

A védő kifejtette, hogy álláspontja szerint a vagyonkezelést érintő kötelezettség megszegés ténye csak egyedi ügyek konkrét körülményeinek beható vizsgálata alapján állapítható meg. A vizsgálat szempontjait elsősorban a vagyonkezelésre feljogosító jogcím, jogalap és az abban rögzített teendők számbavétele adja. Ezzel szemben már önmagában az események kronológiai sorrendje sem ad lehetőséget a vádlottak bűnösségének megállapítására. Időrendben a legutolsó esemény az volt, amikor I. r. vádlott a 2006. év június hó 7. napján az elidegenítést engedélyezte, majd ezt követően II. r. vádlott a számára megvásárlásra kijelölt és a miniszter által engedélyezett lakást 2006. év július hó 4. napján 22.2 millió forintért megvásárolta, olyan időpontban, amikor már nem I. r. vádlott volt a honvédelmi miniszter.

Ami azonban még ennél is jelentősebb tény, hogy II. r. vádlottnak engedélyezett lakásvásárlás nem egyedi döntés eredménye volt, figyelemmel arra, hogy azt több száz lakást magában foglaló kontingens részeként engedélyezte a miniszter. Ez utóbbi tény az egész büntetőeljárás során jelentős hangsúlyt kapott, mert az I. r. vádlott védője mindvégig hangsúlyozta, hogy kizárólag a II. r. vádlott által vásárolt lakás ügyében született feljelentés, és a feljelentő, majd a vádhatóság - bár volt rá lehetősége, mert az erre vonatkozó adatok, okiratok, bizonyítékok rendelkezésre álltak - más lakás elidegenítésének körülményeit egyáltalán nem vizsgálta.

A védő kiemelte, hogy a másodfokú bíróság lényegét tekintve a bizonyítékok törvénysértő felülmérlegelésével hozta meg a vádlottakat marasztaló ítéletét. Felhívta a Be. 352. § (3) bekezdésében írtakat, amely szerint a másodfokú bíróság csak azokkal a tényekkel kapcsolatban értékelheti az elsőfokú bíróságtól eltérően a bizonyítékokat, amelyekre bizonyítást vett fel, kivéve, ha az iratok tartalma, vagy ténybeli következtetés alapján az (1) bekezdés b/ pontja alapján felmenti, vagy az eljárást megszünteti. Ehhez képest a Fővárosi Törvényszék másodfokon eljáró tanácsa bizonyítást nem folytatott le, ez alapján eltérő tényállást nem állapított meg, tehát módja sem volt olyan megállapítások rögzítésére a tényállásban, amelyekből a vádlottak bűnösségére vont le következtetést.

Összességében I. r. vádlott védője a másodfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, és a vádlottnak bűncselekmény hiányában történő felmentését szorgalmazta.

I. r. vádlott írásban is indokolt fellebbezésének lényege szerint törvénysértőnek, megalapozatlannak és ezek okán elfogadhatatlannak tartja a másodfokú bíróság marasztaló ítéletét, mert a Fővárosi Törvényszék bizonyítási eljárás lefolytatása nélkül minden további új információ, adat, okirat,

illetve vallomás hiányában bírálta felül az elsőfokú bíróság ítéletét, és a rendelkezésére álló bizonyítékokat önkényesen úgy csoportosította, illetve hagyta figyelmen kívül, hogy abból kizárólag a vádlottak bűnösségére lehessen következtetést vonni.

Kiemelte, hogy a másodfokú bíróság a bűnösségét alapvetően arra a három pillérre alapozta, mely szerint egyfelől megsértette az államháztartási törvényt, amikor, mint vagyongazdálkodó nem rendeltetésszerűen használta az állami vagyont. Másfelől II. r. vádlott lakásügyében olyan eljárásban engedélyezte az értékesítést, amelyben - bár jogszabály nem tiltotta, de - mégsem úgy kellett volna eljárnia, ahogyan ez történt. Végezetül pedig a tudattartalma kezdetektől fogva arra irányult, hogy a vonatkozó jogszabályi rendelkezések kijátszásával bűnösen juttassa lakáshoz az államtitkárként funkcionáló II. r. vádlottat.

Az előbbiekkal szemben részletesen kifejtette az ezzel kapcsolatos ellenvetéseit, hangsúlyozta, hogy az Állami Számvevőszék a minisztersége ideje alatt egy alkalommal átfogó, míg több alkalommal egy-egy gazdálkodási részterületet érintő vizsgálatot folytatott le, amely a vagyongazdálkodást is érintette. E vizsgálatok soha semmilyen formában nem kifogásolták a sértett által követett vagyongazdálkodási gyakorlatot. Kiemelte azt is, hogy az „ár alatti” értékesítésről azt állapított meg a bíróság, hogy annak számítási módja törvényes és szabályos volt, tehát e körben azt kell a vizsgálat tárgyává tenni, hogy a vádban szereplő lakás kedvezményes vételárának megállapítása jogszerű volt, vagy sem. Amennyiben jogszerű volt, mert a vonatkozó jogszabályok lehetővé tették a kedvezményes lakásértékesítést, akkor fel sem merülhet a rendeltetésellenes joggyakorlás és természetesen a törvénytértés sem.

Nehezményezte, hogy bár az ügyben másodfokú ítélet is született, de ennek ellenére ezidáig sem a vádhatóság sem pedig a másodfokú bíróság nem tudta megjelölni azt a jogszabályt, amely azt bizonyítja, hogy a tárcának - és személy szerint neki - másként kellett volna eljárnia. A másodfokú marasztaló ítéletben sem szerepel olyan megállapítás, amely konkrétan azt rögzíti, hogy milyen jogszabályi rendelkezés tiltotta az eljárást.

A másodfokú bíróság marasztaló ítéletének ellentmondásosságát hangsúlyozva kiemelte, hogy a Fővárosi Törvényszék szerint a vád tárgyát képező lakás értékesítése attól vált törvénytelenné, hogy az azt megelőző kiutalási folyamat volt törvénytelen, azonban ezt a törvénytelenséget sem a vádhatóság, sem a másodfokú bíróság az egész eljárás során nem jelölte meg, nem konkretizálta. Kitért arra is, hogy a Kúria korábbi döntése értelmében ez a folyamat nem is lett volna vizsgálható.

Fellebbezési érvelésének részét képezte továbbá az is, hogy az ügyészség egyáltalán nem tulajdonított jelentőséget annak a korántsem elhanyagolható ténynek, hogy a lakásra vonatkozó szerződéskötésre, majd ennek alapján a tulajdonjog bejegyzésére már nem a minisztersége idején került sor. Felvetődik az a kérdés, hogy hivatali utódja miért nem kezdeményezett az ügyben vizsgálatot, illetve miért nem állította le a károsnak ítélt folyamatot, különös figyelemmel arra, hogy az átadás-átvételi jegyzőkönyvekben a vád tárgyát képező ügylet is, még mint folyamatban lévő szerepelt. A másodfokú bíróság által törvénytelennek minősített szabályok még miniszteri hivatali ideje után nem kevesebb, mint hat évig maradtak hatályban és továbbra is alkalmazták azokat, és ilyen körülmények között mintegy hatezer lakás kedvezményes értékesítésére került sor anélkül, hogy az azokra vonatkozó ügyletek bármelyikében is hibát, vagy törvénytelenséget találtak volna.

Mindezek alapján védőjével egyezően bűncselekmény hiányában történő felmentését kérte.

II. r. vádlott meghatalmazott védője írásbeli másodfellebbezésében a II. r. vádlott bűncselekmény hiányában történő felmentésére tett indítványt.

Elősorban annak a meggyőződésének adott hangot, hogy a másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék ítélete több okból is súlyosan törvénysértő. Kifejtette, hogy a II. r. vádlott a vádbeli időszakban hivatásos katonaként, szolgálati jogviszonya alapján jogosult volt az ingatlanlal kapcsolatos jogviszony megkötésére és az ingatlan megvásárlására is.

Álláspontja szerint a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság megsértette a Be. 2. § (3)- (4) bekezdéseiben foglaltakat, a vádhoz kötöttség elvét, annak ellenére, hogy a Kúria a korábbi Bkk.I.865/2015/4. számú végzésében rögzítette, hogy a Fővárosi Törvényszék másodfokú tanácsa tévesen értékelte már azt is a hűtlen kezelés büntettének részeként, hogy II. r. vádlott jogosulatlanul jutott hozzá a szolgálati bérlakáshoz is. Ilyen következtetés levonására egyébként nincs lehetőség, miután az ügyészség a vádat egyértelműen és kifejezetten a jogosulatlan lakásvásárlási kérelemhez kötötte, az azt megelőző vádlotti cselekményt - holott erre módja lett volna - nem minősítette. Azaz akkor, ha a lakásbérlet jogosulatlan igénybevétele - a vádlott részéről a sértettben betöltött vezetői beosztása folytán - az ügyész szerint bűncselekménynek minősül, emiatt is vádat kellett volna emelnie. Ezzel szemben a másodfokú bíróság ítélete több helyen hivatkozik a szolgálati bérlakáshoz jutás módjára, mint a II. r. vádlott bűnösségét alátámasztó körülményre.

A II. r. vádlott védője kifejtette továbbá, hogy álláspontja szerint a Fővárosi Törvényszék anyagi jogszabálysértést követett el akkor, amikor arra a jogkövetkeztetésre jutott, hogy I. r. vádlott a II. r. vádlott részére a HM rendelkezésű lakáshoz jutást kizáró okok alóli, határozatlan időtartamra megadott felmentésével, a megfelelő lakás juttatását támogató ellenjegyzésével, illetőleg a lakás elidegenítésre történő kijelölésével megszegte az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény 97. § (1) bekezdésében rögzített vagyonkezelői kötelezettségét. Ezzel szemben álláspontja szerint az Áht. 109/J. és 109/K. §-ai rögzítik, hogy a lakástörvény hatálya alá tartozó ingatlanok értékesítése nem a kincstári rend, hanem a lakástörvény végrehajtására kiadott jogszabályok szerint történik.

A másodfokú bíróság annak ellenére állapította meg a vádlottak büntetőjogi felelősségét, hogy ítéletében maga is rögzítette, hogy mindketten betartották az irányadó jogszabályokat. A Fővárosi Törvényszék tulajdonképpen azt róttá II. r. vádlott terhére, hogy miért élt a jogszabályban biztosított lehetőségekkel, amikor más módon is lakáshoz juthatott volna. Ezzel összefüggésben azt fejtette ki a védő, hogy egyetlen bíróságnak sem feladata a lehetséges opciók latolgatása, értékelése, hanem a vád tárgyává tett cselekmények értékelését kell adnia abból a szempontból, hogy az ott rögzített vádlotti magatartás sérti-e a büntető anyagi jog különös részének valamilyen rendelkezését.

Súlyosan tévesnek minősítette a másodfokú bíróság azon álláspontját, hogy a vádlottak tudattartalmának vonatkozó ítéleti megállapításnak nem tényeken, hanem jogi értékelésen kell alapulnia. Kifejtette, hogy ma is érvényes az a büntetőjogi alapelv, hogy a vádlott bűnösségének kétséget kizáróan bizonyított tényeken kell alapulnia, amelyeket feltételezések, találgatások és megalapozatlan következtetések nem pótolhatnak. A másodfokú bíróság semmiféle indokát nem adta annak, hogy II. r. vádlott bűnösségét miért a bűnsegédi, bűnrészességi alakzatban állapította meg, jóllehet a vád szerint a hűtlen kezelés büntettének felbujtója volt. A Fővárosi Törvényszék a II. r. vádlott bűnsegédi magatartásának mibenlétével és annak indokolásával teljes egészében adós maradt.

A II. r. vádlott védője - egyezően I. r. vádlott védőjével - azt is kifogásolta, hogy a másodfokú bíróság a történeti tényállást úgy egészítette ki, és úgy pontosította, illetve úgy mellőzött tényállási elemeket, hogy az elsőfokú bíróságtól eltérő, azzal ellentétes tényállást állapított meg, amely a korábban kifejtettek szerint egyértelműen ellentétes a Be. 352. § (3) bekezdésében írtakkal. A másodfokú bíróság ezen eljárását a felülmérlegelés tilalmába ütköző eljárásnak minősítette, amely álláspontja szerint egyértelműen törvénysértő.

A harmadfokú nyilvános ülésén a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség képviselője az írásbeli indítványában kifejtetteket változatlanul fenntartotta. Kiemelte, hogy a harmadfokú eljárás során jogkérdésekben dönt a bíróság, és az eljárási törvény rendelkezése értelmében bizonyítás felvételére nincs lehetőség. Átiratával egyezően nyilatkozott abban a kérdésben is, hogy a másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék nem sértett törvényt, amikor az első fokon felmentett vádlottak bűnösségét állapította meg, mert azt nem a felülmérlegelés tilalmának ellenére tette meg. Fenntartotta abbéli álláspontját, hogy a másodfokú bíróság mindössze kiegészítette, pontosította az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást, és ehhez külön bizonyítás felvételére nem volt szükség. Új bizonyíték a másodfokú eljárás során nem merült fel, ennél fogva tárgyalást sem kellett tartania a Fővárosi Törvényszéknek, mindössze a már egyébként is rendelkezésére álló bizonyítékok alapján kellett levonnia a helyes jogkövetkeztetést. A harmadfokú eljárás során azt kell vizsgálni, hogy a másodfokú tanács eleget tett-e a jogi indokolási kötelezettségének, állást foglalt-e valamennyi jogi kérdésben, és ezekre egyértelműen pozitív válasz adható. Mindössze a büntetés kiszabását sérelmezte az ügyészség. Perbeszédében az ügyész megismételte, hogy a kiszabott büntetések nem szolgálják a büntetőtörvénykönyvben rögzített büntetési célokat, ezért mindkét vádlott tekintetében - a korábban írásban kifejtettekkel egyezően - végrehajtandó szabadságvesztés kiszabását indítványozta.

I. r. vádlott védője lényegét tekintve írásban részletezett fellebbezését ismételte meg, és nyomatékosította, hogy a másodfokú ítélet törvénysértő, mert a Fővárosi Törvényszék felülmérlegelte az elsőfokú bíróság ítéletét. A korábbiakkal egyezően értelem szerűen az I. r. vádlott felmentését kérte a harmadfokú bíróságtól.

I. r. vádlott felszólalásában büntetőjogi felelősségének teljes hiányát hangsúlyozta. Megismételte, hogy jogi előkészítést követően döntött miniszterként, soha nem motiválta az, hogy II. r. vádlottat jogellenesen juttassa lakáshoz, a jogszabályokat betartotta. Tömegesen hozott hasonló döntéseket, amelyek kapcsán fel sem merült a bűncselekmény gyanúja, mi több a miniszteri székéből történő távozását követően a hivatali utódai is ugyanezen metodikával jártak el, mégsem indult ellenük büntetőeljárás.

II. r. vádlott védője az írásban előterjesztett fellebbezését adta elő, és védence felmentését indítványozta.

II. r. vádlott felszólalásában hangsúlyozta, hogy a bűncselekményt sem felbujtóként, sem bűnsegédként nem követte el, mert a kérelemről I. r. vádlottal soha nem tárgyalt személyesen. Jogszerűen jutott a lakásához. Kritikával illette az egész büntetőeljárást, különös tekintettel a másodfokú bíróság eljárását, ahol álláspontja szerint megfordult a bizonyítási teher, mert nem az ügyészségnek kellett bizonyítania a vádlottak bűnösségét, hanem a terheltek kényszerültek arra, hogy ártatlanságukat bizonyítsák. Emlékeztetett rá, hogy mind az ügyészség, mind pedig a bíróság megállapította, hogy a vádlottak betartották a jogszabályokat, ezért nem is érti, hogy hogyan követhette el a terhére rótt hűtlen kezelés büntetést. Az elsőfokú bíróság felmentő ítéletének helybenhagyását indítványozta.

A Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság a másodfokú bíróság ítélete ellen bejelentett jogorvoslatokat a Be. 393. § (2) bekezdése alapján nyilvános ülésen bírálta el. A védők perbeszédét követően a harmadfokú bíróság Fellebbező fellebbezését - mint nem jogosulttól származót - a Be. 385. §-ra figyelemmel a Be. 359. § (1) bekezdés alapján elutasította.

Az ellentétes irányú másodfellebbezések elbírálása során a harmadfokú bíróság először azt vizsgálta, hogy van-e helye harmadfokú eljárásnak. Figyelemmel arra, hogy a másodfokú bíróság olyan vádlottak bűnösségét állapította meg, akiket az elsőfokú bíróság felmentett, ezért a Be. 386. § (1) bekezdés a/ pontja értelmében a másodfellebbezések hatályosak, és megnyílt a harmadfokú eljárás lehetősége.

A Fővárosi Ítéltábla a Be. 387. § (1) bekezdésében írtak alapján a harmadfokú eljárásban a fellebbezéssel megtámadott másodfokú ítéletet és az azt megelőző első- és másodfokú bírósági eljárást - függetlenül attól, hogy ki fellebbezett - felülbírálta abból a szempontból is, hogy az eljárási szabályokat az elsőfokú, illetve a másodfokú bírósági eljárásban megtartották-e, valamint hogy a másodfokú ítélet megalapozott volt-e.

A Fővárosi Ítéltábla a harmadfokú nyilvános ülésen a Be. 393. § (1) bekezdése alapján - figyelemmel a Be. 361. § (2) bekezdés b/ pontjában írtakra - a vádlottak személyi körülményei tekintetében a másodfokú bíróság ítéletét az alábbiakkal pontosítja:

Az I. r. vádlott személyi körülményei vonatkozásában rögzíti, hogy az I. r. vádlott jelenleg munkanélküli, havonta 47.000,- forint ellátásban részesül. Két kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodik a saját háztartásában. Felesége GYES-en van, egy Infiniti Q50 típusú személygépkocsival rendelkezik (Fővárosi Ítéltábla 4.Bhar.60/2016/14. számú nyilvános ülésről készült jegyzőkönyve 4. oldalának utolsó bekezdése).

A II. r. vádlott személyi körülményeit illetően azt rögzíti a harmadfokú bíróság, hogy a vád tárgyát képező ingatlanból már nincs bevétele a II. r. vádlottnak, mert jelenleg - bérlő híján - üresen áll a lakás. Szolgálati járandóságából és felesége gyermekgondozási segélyéből élnek (Fővárosi Ítéltábla 4.Bhar.60/2016/14. számú nyilvános ülésről készült jegyzőkönyve 6. oldalának utolsó bekezdése).

A fellebbezéssel támadott másodfokú bíróság ítéletét megelőző első és másodfokú bírósági eljárási szabályok betartása körében megállapítható, hogy az elsőfokon eljáró bíróságok több ízben is megpróbálták megállapítani hatáskörük hiányát. Ez a Pesti Központi Kerületi Bíróság (12.B.35359/2012/5. számú végzés) és a Fővárosi Törvényszék (25.Bf.9811/2014/6. számú végzés) esetében nem vezetett eredményre - értelemszerűen ugyanakkor a Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 2015. május 29. napján jogerős 41(I.)Kb.654/2015/2. számú végzésével helyesen állapította meg hatáskörének hiányát. Utóbbi döntés eredményeként a Kúria 2015. július 8. napján kelt Bkk.I.865/2015/4. számú végzésével hatályon kívül helyezte a Fővárosi Törvényszéknek a Pesti Központi Kerületi Bíróság 105.B.13.367/2013/14. számú, I. r. és II. r. vádlottal szemben meghozott felmentő ítéletét hatályon kívül helyező másodfokú végzését. A Kúria e határozatában a másodfokú eljárás lefolytatására utasította a törvényszéket. Jelen ügyben ennek nyomán született meg a fellebbezéssel támadott és a vádlottak bűnösségét kimondó másodfokú határozat.

A Kúria az előbbi végzésében ugyanakkor kijelölte az eljárás kereteit is, amikor kimondta, hogy „a bíróság hatáskörét és illetékességét a vád tartalma határozza meg”. E megállapítását értelmezve a továbbiakban kifejtette:

*„A Központi Nyomozó Főügyészség a kerületi bíróság felhívására a vádiratot ugyan kiegészítette, azonban a vád így sem tartalmaz olyan tény, amely alapot adna annak a következtetésnek a levonására, hogy az ügy katonai büntetőeljárás hatálya alá tartozik.*

*A vád szerint II. r. vádlottnak a Magyar Honvédséggel fennálló hivatásos szolgálati viszonya 2006. március 30-án közös megegyezéssel megszűnt; ezzel a vádlott a Magyar Honvédség tényleges személyi állományából, így az elkövetéskor hatályos 1978. évi IV. törvény 122. § (1) bekezdése szerinti, a Btk. alkalmazásában katonának minősülő személyi körből kikerült.*

*Ugyanakkor a vád szerint II. r. vádlott 2006. január 12. napján tette meg első értékelhető jogi lépését az általa korábban, még hivatásos katonaként szolgálati bérlakásként használt ingatlan tulajdonjogának megszerzése érdekében.*

*I. r. vádlott ekkor az elidegenítési javaslatban a lakásokat a vezetői lakások kivételével jelölte ki.*

*Ezt követően, 2006. május 10. napján - tehát a hivatásos szolgálati viszonyának megszűnését követően- kezdeményezte II. r. vádlott a bérlakás részére történő elidegenítését.*

*A lakás adásvételi szerződésének aláírására 2006. július 22. napján került sor.*

*A hűtlen kezelés eredmény-bűncselekmény; akkor fejeződik be, amikor a törvényben megkívánt eredmény, a vagyoni hátrány bekövetkezik. A bűncselekmények esetleges kísérletének elkövetési időpontja akkor, ha a bűncselekmény befejeződött - a Fővárosi Törvényszék másodfokú tanácsának álláspontjával szemben - nem bír jelentőséggel, mint ahogyan nincs jelentősége a hűtlen kezelés törvényi tényállásában büntetni nem rendelt előkészület elkövetési időpontjának sem.*

*Éppen ezért a Fővárosi Törvényszék másodfokú tanácsa tévesen értékelte már azt is a hűtlen kezelés büntetnének részeként, hogy II. r. vádlott jogosulatlanul jutott hozzá a szolgálati bérlakáshoz is. Ilyen következtetés levonására egyébként nincs lehetőség, miután az ügyészség a vádat egyértelműen és kifejezetten a jogosulatlan lakásvásárlási kérelemhez kötötte, az azt megelőző vádlotti cselekményt - holott erre módja lett volna - nem minősítette.*

*Azaz akkor, ha a lakásbérllet jogosulatlan igénybevétele a vádlott részéről - a sértettben betöltött vezető beosztása folytán - az ügyész szerint bűncselekménynek minősül, emiatt is vádat kellett volna emelnie.*

*Mindezek alapján a II. r. vádlottal szemben emelt vád nem ad alapot a katonai büntetőeljárás szabályainak alkalmazására, függetlenül attól, hogy korábban hivatásos katona volt.” (Kúria Bkk.I.865/2015/4. számú végzése 7. oldal 3. bekezdése - 8. oldal 4. bekezdése.)*

A védelem támadta a másodfokú bíróság ítéletét azon a címen is, hogy „felülmérlegelte” az elsőfokú bíróság ítéletét és ellentétes tényállással állapította meg a vádlottak bűnösségét, megsértve ezzel a Be. 352. § (1) bekezdés b) pontjának és (3) bekezdésének rendelkezéseit. Az I. r. vádlott védője lényegében e körülményre alapozta a vádlott felmentése érdekében előterjesztett jogorvoslatát.

A harmadfokú bíróság álláspontja szerint ez az érvelés téves. Kétségtől a Be. 258. § (3) bekezdése szerint az ítélet indokolásában elkülönülnek a vádlott személyi körülményeire vonatkozó tények, a bíróság által megállapított tényállás, a bizonyítékok számbavétele és értékelése, a jogi indokolás stb. A kialakult bírói gyakorlat szerint ugyanakkor az ítélet egységes egész. Ezért ha ítéletszerkesztési hibából adódóan a bíróság az indokolásnak a tényálláson kívüli részében rögzít egyes tényeket, azokat is a tényállás részének kell tekinteni - mondta ki többek között a BH.2005.89. számú eseti döntés. Nincs ezért jelentősége a másodfokú bíróság azon ítéletszerkesztési gyakorlatának, hogy a tényállásból a jogi indokolásba és fordítva szerkeszt át részeket, mert ez az előbbi okból nem vezethet eltérő tényállás megállapítására. Ugyancsak nincs jelentősége annak sem, ha olyan, mindenkire kötelező magatartási szabályokat - jogszabályokat - helyez el a bíróság a történeti tényállásban, melynek a jogi indokolásnál lenne a helye - ahogyan ezt a másodfokú bíróság is elvégezte az ítéletének 13-14. oldalán. A harmadfokú bíróság álláspontja szerint a másodfokú bíróság nem ellentétes tényállással, avagy a tényeknek elsőfokú bíróságtól eltérő értékelésével állapította meg a vádlottak bűnösségét, hanem a senki által sem vitatott jogszabályi rendelkezéseket értelmezte eltérően és jutott - tévesen - a vádlottak büntetőjogi felelősségét megállapító jogkövetkeztetésre.

A harmadfokú bíróság álláspontja szerint az első és másodfokú bíróság által a történeti tényállásban feltüntetett jogszabályok túlnyomó része nem is ide, hanem - értékelve a vádlottak elkövetési magatartását - a jogi indokolásra tartozna. Kivételt képez ezek alól a másodfokú ítélet 12. oldal alulról második francia bekezdésében írt hivatkozás az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. tv. 97. § (1) bekezdésére, mely szerint I. r. vádlott erre tekintettel volt felelős a HM vagyonkezelésébe, használatába adott vagyon rendeltetészerű igénybevételéért. Tekintettel arra, hogy a vádirati tényállás is az abban megjelölt jogszabályi környezetre figyelemmel látta megállapíthatónak a bűncselekmény elkövetését, mégsem tévedett a másodfokú bíróság, amikor a különféle jogszabályhelyek feltüntetésével egészítette ki az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást.

Egyetértett azonban a harmadfokú bíróság azzal a védői érveléssel, amely szerint téves a másodfokú bíróság által kifejtett azon álláspont, miszerint a vádlottak büntetőjogi felelősségének megállapítása körében a szándékra vonatkozó tudattartalom mindössze jogi következtetés eredménye, amelynek a jogi indokolási részben van a helye. Bármely bűncselekmény esetén a bűnfelelősség megállapításához szükséges bármely forma - szándékosság, vagy gondatlanság, illetve azok enyhébb, vagy szigorúbb megítélés alá eső módoszatai - vizsgálata során először a történeti tényállást kell rögzíteni, amelynek elengedhetetlen részét képezi a fenti bűnösségi formák vizsgálata, azaz másként fogalmazva, hogy a vádlottak a bűncselekményt szándékosan vagy gondatlanul követték-e el, illetve hogy azok melyik formáját valósították meg. Mind a szándékosság, mind a gondatlanság vizsgálata szükséges a bűncselekmény megállapításához, hiszen a bűnfelelősség elve megköveteli a cselekményhez való viszonyulás vizsgálatát figyelemmel arra, hogy ezek nélkül bűncselekmény sem valósulhat meg, mert akkor a deliktumnak egy elengedhetetlen tényállási eleme hiányzik. Más oldalról megközelítve, a szándékosság vagy a gondatlanság a bűncselekmény sine qua non-ja. Ezzel összefüggésben rögzíteni szükséges, hogy az elkövető aktuális (elkövetéskori) tudattartalmára a bizonyítási anyagból, a rendelkezésre álló és/vagy feltárt bizonyítékokból lehet és kell következtetést vonni. Ebből viszont az következik, hogy a vádlottak tudattartalmával összefüggő ténymegállapításokat minden esetben a történeti tényállási részben kell rögzíteni. Az ezt követő lépésben, a megállapított tények tükrében vonható következtetés az ítélet indokolásában az elkövető tudattartalmára. Nem helytálló tehát a másodfokú bíróságnak az az érvelése, amely azt rögzíti, hogy az elkövető tudattartalmával kapcsolatos körülményeknek kizárólag a jogkövetkeztetések között az ítélet jogi indokolásában van helye. Amennyiben ez a megállapítás igaz lenne, úgy valójában nem

lenne a jogi indokolásnak tárgya, mert ezen álláspont elfogadás esetén a vádlotti tudattartalomra nem volnának megállapítások a történeti tényállásban.

A harmadfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság ügyfelderítési kötelezettségének eleget téve lefolytatta mindazt a bizonyítást, amely a történeti tényállás megállapítása érdekében szükséges és indokolt volt. E körben nem volt kifogásolható a tanúk meghallgatása, illetve vallomásaik felolvasása, amelyből az volt megállapítható, hogy II. r. vádlott lakásügyével kapcsolatos ügyintézés menete megegyezett a más személyek lakásügyével kapcsolatos ügyintézéssel. Az a körülmény, hogy II. r. vádlott a tanúvallomások szerint nem volt kedvezőbb helyzetbe a lakása megvásárlásakor másoknál, annak közvetett megállapítására vezetett, hogy az eljárás során nem merült fel olyan személyi bizonyíték, amely ezen ügyintézéssel kapcsolatban I. r. vádlott a vagyoni hátrány okozására vonatkozó szándékára adna következtetési alapot. Egyebekben megállapítható, hogy a tényállás lényegében senki által sem vitatott, azt első sorban a nyomozás során beszerzett okirati bizonyítékok alapozzák meg.

E körben feltétlenül kiemelési igényel, hogy II. r. vádlott korábban szolgálati lakást, illetve munkahelyi kölcsönt is kapott a sértettől, amelyek újbóli lakáshoz jutása tekintetében kizáró oknak minősülhettek volna. Ezzel szemben egyértelmű - és senki által nem vitatott - bizonyítékok álltak rendelkezésre már a nyomozás során is arra vonatkozóan, hogy a II. r. vádlottat még a cselekmény elkövetésének kezdő időpontja előtt törvényesen mentesítették a kizáró okok alól, azaz a jelen eljárás tárgyát képező események időpontjában már nem állt olyan kizáró ok hatálya alatt, amely miatt ne juthatott volna hozzá a vádbeli lakáshoz.

Ennek azért van jelentősége az ügy megítélése szempontjából, mert egyfelől a vádhatóság, másfelől a másodfokú bíróság is akként értékelte II. r. vádlott mentesítését, hogy az már lényegét tekintve a hűtlen kezelés elkövetésének a részét képezte, de legalábbis annak quasi előkészületi (előkészület-szerű) cselekménye volt.

Erre vonatkozóan azt rögzíti a harmadfokú bíróság, hogy semmiféle olyan adat nem merült fel az egész büntetőeljárás során, amely akár a legcsekélyebb mértékben is olyan irányba hatna, hogy a vádlottak e tekintetben tudatosan és előre átgondoltan, megszervezetten cselekedtek abból a célból, hogy a későbbiekben II. r. vádlottat lakáshoz juttassák. Az ilyen tartalmú megállapítások, illetve következtetések - azon túl, hogy a szorosan vett történeti tényállás részét nem képezik - alapvetően nélkülöznek minden alapot, és teljességgel alkalmatlanok a büntetőjogban megkívánt bizonyosság megállapításához. Az ügyben eljáró valamennyi hatóság (nyomozóhatóság és ügyészség) valamint az első- és másodfokú bíróság rendelkezésére nem állt olyan adat, amely azt támasztotta volna alá, hogy II. r. vádlottat azért mentesítették a kizáró körülmények hatálya alól, hogy őt a későbbi bűncselekmény elkövetése útján - hűtlen kezelés megvalósításával - jogtalanul és törvényellenesen juttassák lakáshoz.

Feltételezve - de meg nem engedve -, hogy a mentesítés mégis így történt, akkor sem állapítható meg ezen magatartások, majd a későbbi lakáskiutalás tekintetében az ehhez szükséges elengedhetetlen ok-okozati összefüggés. Ismételten hangsúlyozza azonban a Fővárosi Ítéletábra, hogy az ok-okozati összefüggés vizsgálatához ebben az értelemben el sem lehet jutni, mert a korábban kifejtettek szerint egyetlen bizonyíték sem áll rendelkezésre arra vonatkozóan, hogy a vádlottak már jó előre, célzatosan - a későbbi bűncselekmény megvalósításának szándékával - intézkedtek a kizáró okok alóli mentesítés tárgyában

Ahogy arra a harmadfokú bíróság az előbbiekben már utalt, nem a tényállás különbözőségében, hanem az irányadó jogszabályok eltérő értelmezésében tért el egymástól az első és másodfokú bíróság ítélete. A harmadfokú bíróság az elsőfokú bíróság felmentő ítéletével értett egyet a következőkre figyelemmel:

Ahogy arra a Kúria eljáró bíróságot kijelölő határozata utal, a vád tárgyává tett hűtlen kezelés büntetnének nem része a II. r. vádlott jogosulatlan szolgálati bérlakáshoz jutása. E cselekmény tekintetében valóban nem utalt arra az ügyészség, hogy a bérbeadás kapcsán vagyoni hátránya keletkezett volna a sértettnek. Abban az esetben ugyanis, ha jogszabályban előírtnál nagyobb lakás is került a II. r. vádlott birtokába, ez magasabb bérfizetésben is megnyilvánult; akkor pedig, ha a vezetői lakásra vonatkozó rendelkezéseket alkalmazzák, akkor még bérfizetési kötelezettsége sem terhelte volna a II. r. vádlottat. II. r. vádlottnak a lakásbérlése során „jobb lakáshoz jutása” tehát nem vagyoni elleni bűncselekmény megállapíthatóságát, hanem esetlegesen hivatali bűncselekmény, a korabeli Btk. 225. §-ában meghatározott, a hivatali visszaélés - másnak történő - jogtalan előnyszerzés fordulatának megvalósulását vethette volna I. r. vádlott tekintetében. E cselekmény elévülési ideje a lakásbérlés létesítésekor, a 2005. évben a hatályos Btk., az 1978. évi IV. törvény 33. § (1) bekezdés b) pontjának II. fordulata szerint három év volt, így e cselekmény megvalósulása nem is lehetett a nyomozás során a vizsgálat tárgya, mivel az ezzel kapcsolatos cselekmény büntethetősége a 2008. évben elévült. Utóbbi körülményre figyelemmel az ez utáni, a 2012. évi C. törvény 26. § (1) bekezdésében rögzített, az elévülés időt öt évre felemelő jogszabályi változásnak már nincs jelentősége.

Az előbbiek ellenére kétségtől a vádirat része az a lakásbérlési szerződés is, melynek büntetőjogi konzekvenciáját a vád nem vonta/vonhatta le. Ahogy a másodfokú bíróság e körben már utalt, lakásbérlési szerződésnél kétségtől felvetődhet az a körülmény, hogy az igényjogosultságnál nagyobb szobaszámú lakás volt a II. r. vádlott által bérelt ingatlan. Ugyancsak rámutatott arra a harmadfokú bíróság, hogy e körülmény - önmagában - nem volt alkalmas vagyoni elleni bűncselekmény megállapítására. Így a lakásbérléssel kapcsolatosan arra kellett volna okszerűen következtetni a bűncselekmény megállapíthatósága körében, hogy a lakásbérlési szerződés megkötése a lakás későbbi megvásárlása érdekében történt. E tekintetben azonban a harmadfokú bíróság álláspontja szerint nem került sor olyan körülmény bizonyítására, amelyből II. r. és I. r. vádlott elkövetési magatartásának megtervezettsége következett volna. Az előbbiek mellett ugyanakkor II. r. vádlott közigazgatási államtitkári jogállása sem hagyható figyelmen kívül.

A másodfokú bíróság a tényállás kiegészítése körében a 14. oldal 3. francia bekezdésében helyesen rögzítette, hogy a 6/1994. (IV.30.) HM. rendelet 97. § (1) bekezdés b) pontja szerinti kizáró ok alól is megadta a felmentést I. r. vádlott. Az elsőfokú bíróság által az ítélet 12. oldal 3. bekezdésében írt 96. § (1) bekezdés c) pontjára történő hivatkozással így vált teljessé a lakás II. r. vádlott részére történő elidegenítésének jogszerűsége.

Nem tévedett a másodfokú bíróság akkor sem, amikor a 14. oldal 2. francia bekezdésben az elsőfokú bíróság által megállapítottakat kiegészítette a HM rendelet 29. § i) pontjának a felhívásával, melyre figyelemmel viszont már a bérlési szerződést is jogszerűen kötötte határozatlan időre II. r. vádlott. Ezt támasztja alá a 13. oldal 3. francia bekezdése - ennek a később írtak szerint is van jelentősége -, mely szerint a kizáró ok alóli felmentés határozatlan időtartamra is lehetséges.

E körben az sem hagyható figyelmen kívül, hogy az ingatlankezelési hivatal véleményezte a vásárlásra jogosultságot (nyomozati iratok 273. oldal); a Védelemgazdasági Főosztály pedig ugyancsak közreműködött a lakás elidegenítésében (elsőfokú ítélet 12. oldal 2-3. bekezdés).

Az előbb írtakra is figyelemmel a harmadfokú bíróság a Be. 388. § (2) bekezdés 2. mondata alapján a másodfokú bíróság által megállapított tényállást kiegészítette, illetve helyesbítette, egyben a másodfokú bíróságnak az előbbiekkel ellentétes, a Be. 351. § (2) bekezdés d) pontja szerinti téves ténybeli következtetésen alapuló ténymegállapításait és jogi okfejtését az ítéletből kirekesztette a következők szerint.

A jelen ügy elbírálása szempontjából jogilag releváns, lakás megvételével kapcsolatosan a harmadfokú bíróság rögzíti, hogy az adásvételi szerződés megkötésekor, 2006. július 4-én már nem I. r. vádlott, hanem más volt a honvédelmi miniszter.

A 2005. évben hatályos 1997. évi LXXIX. törvény, a kormány tagjai és államtitkárok jogállásáról és felelősségéről, a közigazgatási államtitkár jogállását akként szabályozza, hogy kinevezése határozatlan időtartamra történik [26. §], ehhez képest jogviszonya lemondással, felmentéssel, halállal, választójogának elvesztésével, összeférhetetlenségének megállapításával [21. § (2) bekezdés a-e/ pont], illetve áthelyezéssel és hivatalvesztés fegyelmi büntetéssel [27. § (1) bekezdés] szűnik meg.

A másodfokú bíróság előbb ismertetett helytálló megállapításaihoz képest másodfokú ítéletének 13. oldal 4. francia bekezdésében írtakat annyiban pontosítja, hogy nincs olyan normatív, kötelező szabály, amely az állami vezetőknek adható vezetői lakás bérbeadása, avagy államtitkári megbízásának megszűnéséig köteleességszerűen írta volna elő az ennek megfelelő bérleti szerződés megkötését I. r. vádlott számára. Helyesen utal ugyanakkor a másodfokú ítélet az „is” szócskát használva a miniszter ezzel kapcsolatos lehetőségére.

Megjegyzendő, hogy a másodfokú bíróság által helyesen felhívott HM. rendelet is kétségtelenül a vezetői lakás határozott, illetve a tisztség betöltésének megszűntéig, mint feltétel bekövetkeztéig történő bérbeadását szabályozza [rendelet 28. § (7) bekezdés, 97. § (1) bekezdés a/ pont], ám az előbbiek szerint a harmadfokú bíróság azt állapította meg, hogy normatív szabályszegésre nem került sor, így nem állapítható meg az a körülmény, hogy az I. r. vádlott a reá nézve kötelező erejű jogszabály megszegésével köteleességszegést is elkövetett volna.

A másodfokú bíróság az ítélete 12. oldalának 1. francia bekezdésében mellőzte az elsőfokú bíróság ítéletének 11. oldal 3. bekezdésében írt következő megállapítást:

*„A bizonyítási eljárás során egyetlen olyan adat sem merült fel, ... hogy a II. r. vádlott által használt lakás az I. vagy a II. r. vádlott kezdeményezésére került fel erre a listára, és nem volt adat arra sem, hogy akár az I. r. , akár a II. r. vádlott bárkit befolyásolt, fenyegetett, vagy utasított volna arra, hogy II. r. vádlott lakása is elidegenítésre kerüljön, sőt még arra sem volt bizonyíték, hogy a II. r. vádlott az elidegenítésre történő felterjesztés kézhezvétele előtt egyáltalán tudott-e már arról, hogy az elidegenítésre kijelölt lakások között az ő lakása is szerepelt.”*

Ugyanitt, a 2. francia bekezdésben szintén mellőzte az elsőfokú ítélet 12. oldal utolsó bekezdésének 1. mondatát:

*„A bizonyítási eljárás során arra sem merült fel adat, hogy II. r. vádlott bármilyen módon is befolyásolta volna akár a miniszter, akár az elidegenítésben közreműködő előterjesztők tevékenységét, és nem volt adat arra sem, hogy a miniszter utasította volna a javaslattevőt, hogy az jogszabályellenes javaslatot tegyen.”*

Ellentétben a másodfokú bíróság álláspontjával az ítélet tábla a fenti megállapításokat - a „befolyásolt, fenyegetett” kitétel kivételével - a tényállásba ismét beemelte, tekintettel arra, hogy a bizonyítás anyagából ennek ellenkezőjére következtetést nem lehetett vonni. Másként fogalmazva, nem merült fel olyan adat, amely a vádlottak imént megjelölt együttműködését, II. r. vádlott eljárását bármilyen módon igazolta volna. A vád ugyanakkor nem tartalmazott olyan megállapítást, hogy a vádlottak bárkit is „befolyásoltak, fenyegettek” volna. Ilyen elkövetési magatartás más hivatali, avagy vagyoni elleni erőszakos bűncselekmény elkövetéskor merülhet fel, s ilyen nem volt tárgya jelen eljárásnak. Csupán e két szó kirekesztésekor nem tévedett a másodfokú bíróság, mert az elbírálás szempontjából ezek nem bírnak jelentőséggel. Ebből egyébként sem következik - ellenkező ténymegállapítás hiányában -, hogy történt volna ilyen „befolyásolás, fenyegetés”.

Az ítélet tábla e helyen rögzíti, hogy az elsőfokú bíróság az iratokból kitűnően vizsgálta a miniszteri döntésig vezető eljárási rendet is, és e körben számos tanút hallgatott meg, akik személyesen közreműködtek, eljártak a döntéshozatal során az előkészítési eljárásban. Kiemelendő, hogy a meghallgatott tanúk közül többen jogász végzettséggel rendelkeztek, de ebbéli minőségükre tekintet nélkül valamennyien arról számoltak be, hogy sem az államtitkár (II. r. vádlott), sem pedig a miniszter (I. r. vádlott) részéről nem kaptak semmilyen kérést, vagy utasítást arra vonatkozóan, hogy a II. r. vádlott lakásügyében a megszokott eljárási rendtől akár a legcsekélyebb mértékben is eltérően, számára kedvezően kellene döntenie, avagy a döntés előkészítési eljárást így módon kellene alakítaniuk.

A másodfokú bíróság az ítélete 12. oldalának 3. francia bekezdésében kirekesztette az elsőfokú ítélet 13. oldalának 3. bekezdésében szereplő első mondatot:

*„A bíróság a lakás elidegenítési eljárás során azt állapította meg, hogy I. r. vádlott az ingatlan elidegenítésre történt kijelölésekor a jogszabályban foglalt kötelezettségeket nem szegte meg, az eljárás során a reá vonatkozó 6/1994. (IV. 30.) HM rendelet szabályait betartva járt el, és olyan szándék sem vezette, hogy a sértettnak vagyoni hátrányt okozzon.”*

Ezzel összefüggésben rögzítendő, hogy a bizonyítékok értékelésének eredményeként helyesen jutott erre a következtetésre az elsőfokú bíróság, és tekintettel arra, hogy a harmadfokú bíróság is a Pesti Központi Kerületi Bíróság ítéletében rögzítettekkel egyező következtetésekre jutott, ezért a felmentő ítélet tényállásába helyezte ismét azt a ténybeli megállapítást, mely szerint az I. r. vádlott ténylegesen semmilyen köteleességszegést nem valósított meg.

A másodfokú bíróság az ítélet 12. oldal utolsó francia bekezdésében azzal egészítette ki az elsőfokú ítéletben írtakat, hogy a honvédelmi miniszter az SZMSZ III. fejezet 1. pont (56) bekezdése szerint jogszabályban meghatározott törvényességi felügyeleti jogkörében eljárva gondoskodik a jogszabálysértések megszüntetéséről, a jogszabályoknak megfelelő gyakorlat kialakításáról és fenntartásáról. Ezen jogkörében eljárva rendszeresen ellenőrzi a jogszabályok betartását, jogszabálysértő gyakorlat észlelése esetén törvényes eljárásra utasítja a törvénysértőt, megsemmisíti, vagy megváltoztatja a jogszabálysértő intézkedéseket, az egyedi ügyekben hozott jogszabálysértő döntéseket; a (2) bekezdés szerint meghatározza a tárca lakáspolitikájának megvalósításával, továbbá a HM rendelkezése alatt álló, illetve kezelésében lévő lakások fenntartásával, kezelésével, bérletével és elidegenítésével kapcsolatos szabályokat. A (84) bekezdés szerint rendeletben megállapítja a lakásgazdálkodást, és fenntartást végző szervezetek felépítését, feladatait, hatáskörét, utasításban szabályozza működésüket.

A másodfokú bíróság az ítélet 13. oldal 1. francia bekezdésében a hivatásos és nyugállományú katonák lakástámogatására vonatkozó 6/1994. (IV.30.) HM rendelet és 63/1995. (HK 33.) HM utasítás egyes rendelkezései ismertetésével egészítette ki az elsőfokú bíróság által megállapítottakat.

A harmadfokú bíróság a fenti kiegészítéseket az ügy megítélése szempontjából nem tartja relevánsnak, ezért azt a másodfokú ítélet tényállásából mellőzi, mert az idézett SZMSZ rendelkezés, HM rendelet és utasítás legfeljebb közvetve hozható kapcsolatba - általánosságban - a mindenkori honvédelmi miniszter felelősségével, azonban a konkrét ügyben érdemi jelentőséggel nem bír.

Félreértésre ad okot a következő, 13. oldal 2. francia bekezdésében írt megállapítása a másodfokú bíróságnak, hogy II. r. vádlott „*lakás iránti általános szabályok szerinti igénye*” ne lett volna teljesíthető. Az itt írtakat a harmadfokú bíróság kirekesztette a tényállásból, mivel a másodfokú bíróság a következő bekezdésben már helyesen rögzíti, hogy a HM rendelet 8. § (4) bekezdése szerint is teljesíthető volt az igény (továbbá az elsőfokú ítélet 9. oldal 3. bekezdésében írtaknak megfelelően a 8. § (3) bekezdés szerint is).

Az előbbiekre tekintettel a harmadfokú bíróság teljes egészében kirekeszti másodfokú ítéletből a 14. oldal 5. bekezdésében írtakat:

*„I. r. vádlott a lakáshoz jutást kizáró okok alóli, határozatlan időtartamra megadott felmentéseivel, a megfelelő lakás juttatását támogató ellenjegyzésével, illetőleg a lakás elidegenítésre történt kijelölésével megszegte az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény 97. § (1) bekezdésében rögzített vagyonkezelői kötelezettségét.”*

Kirekeszti továbbá, hogy kijátszotta volna a 6/1994. (IV.30.) HM. rendelet, valamint az SZMSZ honvédelmi miniszternek biztosított mérlegelési jogkörét és az előbbiekkal ellentétesen, illetőleg azok kijátszásával működött volna közre II. r. vádlott áron aluli lakáshoz jutásához.

Kirekeszti, hogy mindehhez II. r. vádlott „*... a felmentési kérelem benyújtásával, a határozatlan tartamú lakásbérleti szerződés aláírásával, a lakás elidegenítése iránti kérelem benyújtásával nyújtott segítséget.*”

Egyben mellőzi annak megállapítását, hogy az állami vagyonban 43.028.526,- forint vagyoni hátrány keletkezett volna.

Az előbbi kiegészítésekkel, pontosításokkal a másodfokú bíróság által megállapítottak képezték a felülbírálat alapját. A Fővárosi Törvényszék indokolása szerint a bűnösség megállapítása azon alapult, hogy a törvényszék valamennyi miniszteri döntés esetében vizsgálta az egyes döntések vagyoni hátránnyal fennálló, vagy fennállónak vélt okozati összefüggéseit, és ez alapján jutott arra a következtetésre, hogy a vádlottak vádirati történeti tényálláson kívüli magatartásai is jelentős részben hozzájárultak, és okozati összefüggésben voltak a bűncselekmény megvalósulásával. Időrendi sorrendben az első ilyen lépésnek tekintette a törvényszék I. r. vádlott részéről azt a vagyonkezelői döntést, amikor II. r. vádlott részére a HM rendelkezésű lakáshoz jutást kizáró okok alól a vonatkozó 6/1994. HM rendelet 8. § (3) bekezdése értelmében határozatlan időre felmentést adott. Ez lényegében a már korábban említett előkészületi cselekménye volt a később megvalósított hűtlen kezelésnek a másodfokú bíróság álláspontja szerint. Hangsúlyozandó azonban, hogy nem mutatta ki a törvényszék a cselekmények közötti okozati összefüggést, illetve az arra vonatkozó bizonyítékok hiánya ezt nem is tette lehetővé.

Kétségtelen tény, hogy a vádlottak mindketten kihasználták II. r. vádlott lakáshoz juttatása során, hogy a II. r. vádlott kettős jogállású személy volt a vádbeli időszakban, mert egyrészt vonatkoztak rá a katonákra irányadó rendelkezések, másrészt minden további nélkül alkalmazni lehetett rá az államtitkára érvényes jogszabályi rendelkezéseket is. Hangsúlyozandó azonban, hogy mindkét

jogszabályi környezet törvényes alapot biztosított a vádlottaknak az eljárásuk során, ezért nem állapítható meg, hogy jogszabályt sértettek a magatartásukkal.

A másodfokú bíróság az ítélete 23. oldalának utolsó előtti bekezdésében annak az álláspontjának adott hangot, hogy önmagában nem a HM rendelet alkalmazása alapozta meg a vádlottak büntetőjogi felelősségét, hanem az annak alapján hozott döntések rendeltetésellenes vagyonfelhasználás tilalmába ütköző volta. A fenti indokolás lényegében arról szól, hogy a vádlottak a jogszabályok valódi értelmét és célját, illetve rendelkezéseit kerülték meg, és jóllehet ténylegesen jogszabályi rendelkezéseket nem sértettek, mégis olyan körülményeket teremtettek - a törvényes jogszabályi háttér felhasználásával -, amely alapján elkövették a hűtlen kezelés büntettét.

A harmadfokú bíróság ezt az álláspontot nem osztotta, és e körben is az elsőfokú bíróság indokolásában kifejtettekkel értett egyet.

Ismételten aláhúzendó, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján és az elsőfokú bíróság által széles körben lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként nem lehetett megállapítani, hogy I. r. vádlottak a vád tárgyává tett ügyben született döntései, intézkedései - már a kezdetektől fogva - azt a célt szolgálták, hogy II. r. vádlottat a valóságos piaci értéknél lényegesen kedvezőbb áron juttassa lakáshoz, ezzel szándékosan vagyoni hátrányt okozva a sértettnek.

Mind a jogirodalom, mind pedig a joggyakorlat egységes abban, hogy a hűtlen kezelés esetében fokozottan érvényes, hogy a büntetőeljárás során a legapróbb részletekig fel kell tárni, hogy a megbízottat milyen kötelezettségek terhelték, és azokat megszegte-e, ha igen, annak alapja szándékos magatartás volt-e. A fentieken túlmenően ugyanilyen hangsúlyt kell tulajdonítani a döntéshozatali eljárás vizsgálata során az okozati összefüggések feltárásának. Jelen ügyben az állapítható meg, hogy mind az első-, mind pedig a másodfokú bíróság a legmesszebbmenőig eleget tett ezeknek a vizsgálati szempontoknak. Az eltérés a két bíróság álláspontja között mindössze a számukra egyaránt rendelkezésre álló bizonyítékok jogi értékeléséből adódott. A harmadfokú bíróság eddigiekben kifejtett álláspontja szerint I. r. vádlott a vagyonkezelői kötelezettségét nem szegte meg, döntései a korabeli jogszabályoknak megfeleltek, és II. r. vádlott lakáshoz juttatásával kapcsolatban keletkezett korábbi döntései sem alapozták meg a hűtlen kezelés büntettének megállapíthatóságát tekintettel arra, hogy a korábbi döntései és a vád tárgyává tett vagyon elleni bűncselekmény között nem volt fellelhető és bizonyítható az oksági kapcsolat.

Szükségesnek tartja a Fővárosi Ítéltábla az indokolás körében felhívni a Kúria egy konkrét, hasonló jellegű ügyben hozott eseti döntését.

A Kúria a Bhar.III.47/2014/23. számú ítéletében a következőket fejtette ki egy lakáskiutalásokkal kapcsolatos hivatali visszaéléssel összefüggésben:

*„...a kívánt lakáskiutalás a vádlottak egymás tevékenységének kiegészítése, érdemi egyetértése (a javasol-jóváhagy kapcsolat) mellett történhetett meg. Ezek a tények azonban nem elégségesek a bűnösség megállapításához.*

*Nem helytálló ugyanis az az ügyészi érvelés, hogy a jogellenes helyzet pusztán azzal is előállt, hogy a II. r. és a III. r. vádlott egymás között felosztotta a polgármesteri lakáskeretet.*

*...Mindazon esetekben tehát, amikor a kiutalási kezdeményezés rokon, barát, illetve (hasonlóképpen a hétköznapi ismeretségnél mélyebb viszonyt jelentő) szerető javára történik, ez felveti a hivatali visszaélés lehetőségét.*

*Valójában tehát - szemben a Legfőbb Ügyészség álláspontjával - nem önmagában a választás során kialakult politikai viszony alapján való megállapodások vezetnek jogellenes helyzethez, hanem általában véve az, ha rejtett, eltitkolt körülmény válik egy döntéshozatal során jelentőssé..."*

A Kúria fentebb idézett határozatából kitűnik, hogy a példaként fekvő ügyben szoros együttműködés volt a vádlottak között, amely I. r. és II. r. vádlott esetében nem állapítható meg. A rendelkezésre álló bizonyítékok között ugyanis nem lelhető fel olyan, amely azt igazolná, hogy a két vádlott között a tényleges hivatali eljárást szükségszerűen megkívánó kapcsolaton kívül bármilyen más, személyes jellegű kapcsolat, együttműködés, vagy érdekszövetség alakult ki. Nem támasztja ezért semmi sem alá azt, hogy köztük kimondottan a majdani vagyon elleni bűncselekmény megvalósítása érdekében létrejött volna bármilyen kapcsolat.

Hangsúlyozandó, hogy a Kúria a jóval szorosabb kapcsolat ellenére sem állapította meg a vádlottak büntetőjogi felelősségét.

Az 1978. évi IV. törvény 319. § (1) bekezdése értelmében a hűtlen kezelés bűncselekményét az követi el, akit idegen vagyon kezelésével bíztak meg, és az ebből folyó kötelességének megszegésével vagyoni hátrányt okoz.

A bűncselekményt kizárólag szándékosan lehet elkövetni, amelynek egyfelől a kötelességszegést megvalósító tényekre, másfelől pedig a vagyoni hátrányra kell kiterjednie. A különbség mindössze az, hogy a vagyoni hátrány esetében elegendő az eshetőleges szándék is. A kötelességszegés abban az esetben szándékos, ha az elkövető tudja, hogy őt milyen konkrét meghatározott kötelesség terheli, és ezzel párhuzamosan azt is felismeri, hogy a magatartásának eredményeként vagyoni hátrány keletkezhet. E következményhez pedig akként viszonyul, hogy azt kívánja, vagy abba belenyugszik. A tettesnek tehát nem pusztán a vagyonkezelésre vonatkozó szabályok megszegése tekintetében szükséges szándékosságot tanúsítania, hanem az ezzel okozati összefüggésben keletkezett vagyoni hátrány tekintetében is fenn kell állnia a bűnösség súlyosabb megítélés alá eső formájának.

A lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként ilyen szándékosság I. r. vádlott esetében nem volt kimutatható, ezért büntetőjogi felelősséggel sem tartozik a terhére rótt bűncselekményért.

A hűtlen kezelés szándékos jellegéből adódóan az ahhoz járulékosan kapcsolódó részesség kétszeres szándékosságot feltételez. A részesnek - legyen az akár felbújtó, akár bűnsegéd - fel kell ismernie, hogy a tettesi magatartás szándékos, majd e felismerést követően azt szándékosan kell elősegítenie.

I. r. vádlott tettesi minőségének meg nem állapíthatósága folytán nincs törvényes ok II. r. vádlott részesi felelősségének magállapítására, mert a részesség járulékos jellegéből adódóan tettesi alapcselekmény szükséges bármelyik részességi alakzatot megvalósító elkövető büntetőjogi felelősségének megállapításához.

Az előbbiekre tekintettel a harmadfokú bíróság a másodfokú bíróság ítéletét a Be. 398. § (1) bekezdésében írtak alapján megváltoztatta, és a vádlottakat az elsőfokú bíróság indokainak megfelelően, a Be. 6. § (3) bekezdés a) pont I. fordulatára figyelemmel az ellenük emelt vád alól felmentette a Be. 331. § (1) bekezdése alapján.

A felmentő rendelkezés folytán nincs törvényes alapja a másodfokú bíróság vagyonek Kobzást kimondó rendelkezésének, ezért azt a másodfokú bíróság a Be. 398. § (3) bekezdésére figyelemmel mellőzte, a vádlottak személyi igazolványai számaira vonatkozó másodfokú bírósági megállapítás érintetlenül hagyásával.

A harmadfokú bíróság ítélete ellen - a Be. 386. § (1) bekezdésében írtak hiányában - további fellebbezésnek nincs hely.

**Budapest, 2016. év június hó 20. napján**

**Dr. Hrabovszki Zoltán s. k. a Dr. Halász Etelka s. k. bíró  
tanács elnöke. Németh  
Nándor s. k. előadó bíró**

A Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság 23.Bf.10.062/2015/5. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla, mint harmadfokú bíróság 4.Bhar.60/2016/15. számú ítéletével 2016. június 20. napján I. rendű és II. r. vádlottakkal szemben jogerőre emelkedett.

Budapest, 2016. június 20.

. Hrabovszki Zoltán s. k.  
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

bírósági ügyintéző